Oide

Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí

Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Múineadh OCG thar chontanam na hIar-bhunscoile

Leabhrán Foghlaim Ghairmiúil 2025-2026

CC BY NC

Tacaíochtaí agus Acmhainní

padlet

Nótaí

Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Seisiún 1: Fios fátha an oideachais caidrimh agus gnéasachta

Machnaigh-Péireáil-Roinn

Torthaí Foghlama a mhapáil leis an gcur chuige forbraíochta

Nótaí

Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Athmhacnamh Dheireadh Sheisiún 1

Roghnaigh agus comhlánaigh ceann de na habairtíní seo a leanas:

•An rud is tábhachtaí a d'fhoghlaim mé (ná) ...

•An rud ar bhain mé taitneamh as (ná) ...

•An rud a chuir iontas orm (ná) ..

•An rud a chuir ag machnamh mé (ná) ...

•An rud nua a d'fhoghlaim mé (ná) ...

Nótaí

Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Seisiún 2: Ón spás slán go spás cróga

Machnaigh-Péireáil-Roinn

Ag freagairt do cheisteanna scoláirí

Conas a spreagann tú scoláirí faoi láthair chun a gceisteanna a roinnt in OSPS/OCG?

Cad iad na straitéisí a úsáideann tú chun freagra a thabhairt do cheisteanna scoláirí?

Comhráite measúla cróga a éascú

- Dírigh ar an tuairim in áit an duine
- Bí ag caint leat de ghlór ciúin
- Bain úsáid as teanga neodrach
- Dearbhaigh mothúcháin agus eispéiris
- Iarr ceisteanna ceannoscailte
- Tabhair achoimre ar a bhfuil cloiste agat
- Mol sosanna agus briseacha más gá
- Téigh ar ais go dtí an t-aontú ranga

Samplaí de cheistiúchán Socraitéach

Soiléiriú: "An féidir leat a thuilleadh míniú a thabhairt air sin?", "Cad é an phríomhfhadhb ann?" nó "An féidir leat é sin a chur in iúl ar bhealach eile?"

Bonn tuisceana a cheistiú: "Cad leis a bhfuil tú ag glacadh nuair a deir tú é sin?" or "Samhlaigh duit féin murar fíor an bonn tuisceana sin. Cad a tharlóidh ansin?"

Fianaise agus Réasúnú: "An bhféadfá sampla a thabhairt dom?", "Cad é an bealach a tháinig tú ar an tátal sin?" nó "An bhfuil aon fhianaise ann a thacódh leis an tuairim sin?"

Tuairim nó dearcadh: "Cad é an tuairim a bheadh ag duine eile, b'fhéidir?", "Cad a d'imreodh tionchar ar do chuid smaointeoireachta?" "Cad é a mhalairt tuairime?"

Impleachtaí agus Torthaí: "Cad iad torthaí an smaoinimh sin?" nó "Cad é an tionchar a d'imreodh é sin ar an bpictiúr san iomlán?"

Ceistiú na ceiste: "Cad é an tábhacht leis an gceist sin?" nó "Cad é an bhaint atá aige sin leis an saol laethúil?"

Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Comhráite measúla a éascú

Sam

Múineann Sam rang OSPS sa 2ú bliain. Is í topaic an cheachta teorannacha sna caidrimh sláintiúla. Deir duine de na scoláirí, 'Ba cheart don fhear cúram an chaidrimh a thógáil air féin'

____

Síle

Tá foréigean baile inscnebhunaithe idir chamáin ag Síle lena scoláirí sa 5ú bliain. Tá na tacaíochtaí atá ar fáil ar son íobartaigh a ndearnadh foréigean baile á bplé acu. Deir duine dá scoláirí an méid seo a leanas: 'Má roghnaíonn duine dul ar ais go dtí a bpáirtí agus gortaítear arís iad, níor cheart dúinn cabhrú leo feasta. Bhí sé mar rogha acu

Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Rob

Tá toradh foghlama 3.10 idir lámha ag Rob lena rang 3ú bliain "tionchar na pornagrafaíochta ar thuiscint, ar ionchais agus ar noirm shóisialta daoine óga ó thaobh léiriú gnéasachta de". Cuireann sé an toradh foghlama suas in airde agus iarrann sé aiseolas ar an rang. Deir scoláire 'Gnáthrud atá sa phornagrafaíocht. Níl aon olc ag baint leis ach sa chás go mbíonn daoine faoi aois.'

Louise

Is é seo an dara huair a bhualfaidh a rang OSPS sa chúigiú bliain le Louise. Cuireann sí roinnt topaicí suas ar an gclár a phléifidh an rang i mbliana, lena n-áirítear tionchair ar fhéiniúlacht. Deir duine de na scoláirí go bhfuil sí ag súil leis an topaic ar fhéiniúlacht inscne a phlé. Deir scoláire eile 'Níor cheart dúinn na topaicí sin a bheith á bplé ar scoil. Tá siad ag iarraidh ár gceann a líonadh le smaointe.'

Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Athmhacnamh Dheireadh Sheisiún 2

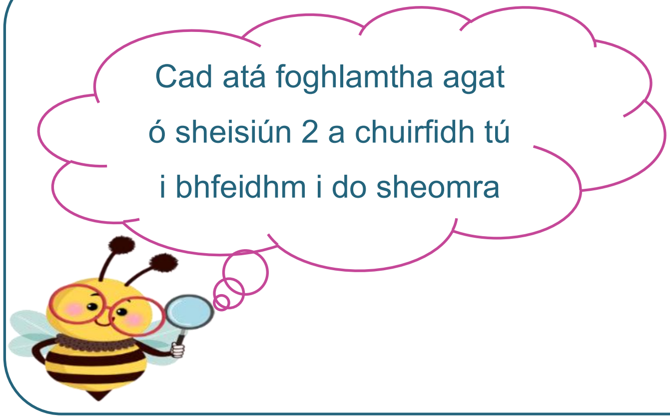

Seisiún 3: Gnéithe de cheacht éifeachtach

Aonad foghlama a dhéanamh: Nótaí mínithe

Gníomhaíocht mata boird

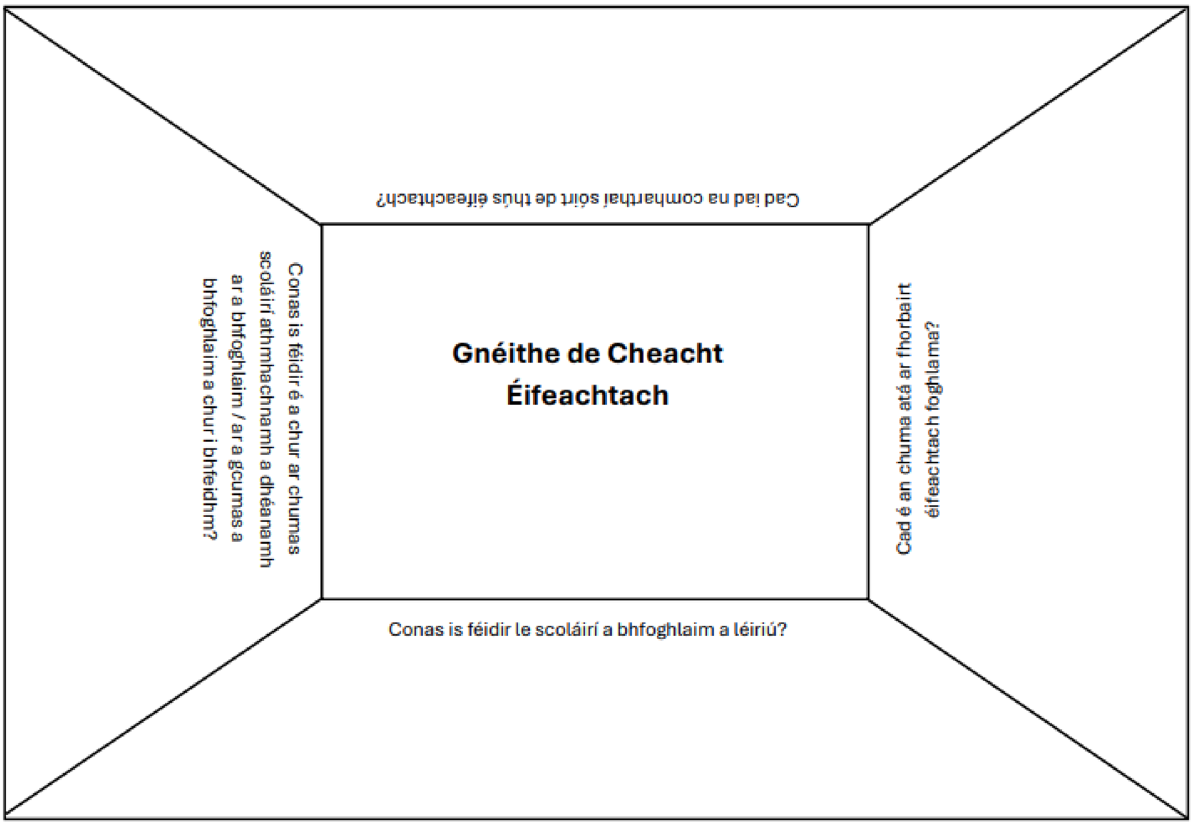

Athmhacnamh ar Lá 1

Scáthán (inmheánach): Cad é an tionchar a d'imir an t-eispéireas sin ar mo chuid smaointeoireachta?

Micreascóp (breathnú níos grinne) Conas is féidir é sin a chur i bhfeidhm?

Déshúiligh (an mórphictiúr) Cad é an tionchar a bheidh aige sin ar mo cheachtanna?

Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Lá 2

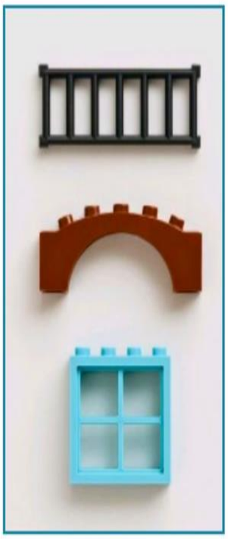

Dréimire: Cad atá curtha de ar lá 1 agat?

Droichead: Cad iad na ceangail a rinne tú?

Fuinneog: Cad is soiléire a fheiceann tú anois?

Nótaí

Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Seisiún 4: Déan fiosrú agus agus pleanáil ar son intreoirí na gceachtanna

Léarscáil teorannacha

Inghlactha laistigh den obair

Inghlactha laistigh den seomra ranga OSPS

Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Is é do sheal anois é

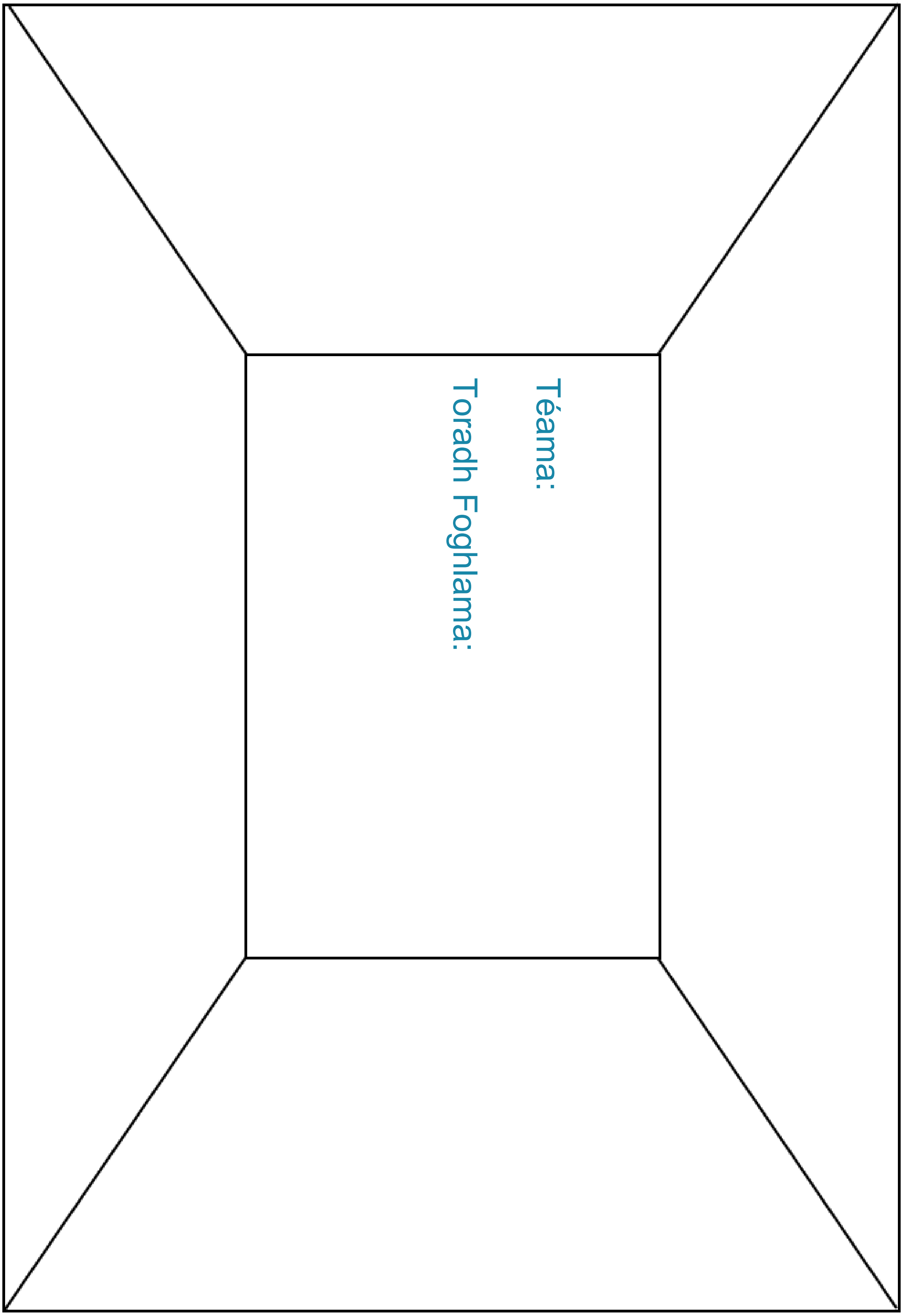

Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Athmhacnamh Dheireadh Sheisiún 4

An rud a chuimneoidh mé ón seisiún seo ná .

Seisiún 5: Plé go gníomhach le tabhairt isteach agus forbairt cheachta

Conas freagra a thabhairt ar an milleán á chur ar íobartaigh

Cúiseanna a dúnmharaíodh James	Ráitis Fhrithráiteacha
Bhí geansaí v-mhuiníl á chaitheamh aige	Is cuma an rud a chaitheann tú

Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Anailísiú ar an gCeacht

Intreoir: Have a Word (Labhair go beo)	**Forbairt foghlama: A bheith de phribhléid is de chumhacht agat**	**Forbairt foghlama: Áiteanna níos ionchuimsithí ar mhaithe linn féin a chruthú**	**Forbairt foghlama: Tá James básaithe.**
		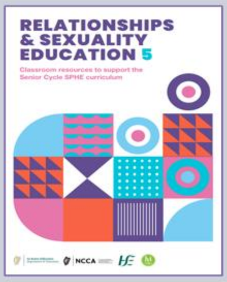	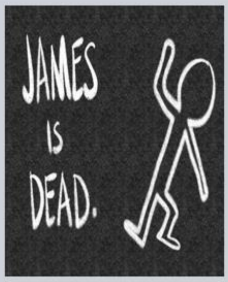
Conas a bhainfá úsáid as an bhfíseán sin? Cad iad na buntáistí/ míbhuntáistí ann?	An ndéanfá an ghníomhaíocht sin? Cad iad na buntáistí/ míbhuntáistí ann?	An ndéanfá an ghníomhaíocht sin? Cad iad na buntáistí/ míbhuntáistí ann?	Conas a bhainfá úsáid as an bhfíseán sin? Cad iad na buntáistí/ míbhuntáistí ann?

Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers

Athmhacnamh Dheireadh Sheisiún 5

Cad atá foghlamtha agat?

Nach cuma, cad é an tábhacht atá leis?

Más ea, cad iad na hathruithe a gcuirfidh tú i bhfeidhm dá bharr?

Seisiún 6: Cuir chuige maidir le hathmhachnamh agus le léiriú foghlama

Tacaí Athmhachnaimh

padlet

Tacaí Athmhachnaimh don OSPS

Oide

An Modh CALC

Seasann C do na ceisteanna **cuspóireach** lena ndéantar anailísiú ar na fíricí; cad a tharla.

Seo roinnt ceisteanna samplacha:

Cad iad na topaicí a phléamar inniu?

Cad iad na fíricí is tábhachtaí?

Cad é an fhíric ab thábhachtaí sa seisiún nó tuarascáil seo? Cad iad na fíricí ab thábhachtaí sa seisiún nó tuarascáil seo?

Seasann A do na ceisteanna **athmhachnamhacha**. Baineann na ceisteanna sin leis an méid a bhraithimid faoi chás nó faoi na fíricí.

Seo roinnt ceisteanna samplacha:

Cad a chuir iontas ort sa chur i láthair?

Cad a d'ardaigh ceisteanna faoi do chuid smaointeoireachta?

Cad a chuir frustrachas ort le linn an phróisis?

Seasann L do na ceisteanna **léirmhínitheacha**. Ceapadh iad siúd chun tacú linn smaoineamh faoi bhrí, luachanna, agus tábhacht na saincheiste nó na topaice.

Seo roinnt ceisteanna samplacha:

Cad iad na himpleachtaí [i gcomhair an ranga / an duine]?

Cad iad na dúshláin atá le réiteach?

Cad iad na fíricí is tábhachtaí ón rang seo?

Seasann C do na **ceisteanna** a bhaineann le cinntí a úsáidtear chnu chomhrá a thabhairt chun críche. Is chuig gníomhú iad, nó chun an chéad chéim eile a phleanáil.Seo roinnt ceisteanna samplacha:

Cad a dhéanfaidh tú ar bhealach difriúil de bharr an ranga seo?

Cad é an chéad chéim eile? Cathain a rachaidh tú i mbun oibre air?

Measúnú: #FixedIt

Using terms like 'had sex with' instead of 'rape'.

When the media do this, they imply that consent was given. Recently, the media have used the term 'had sex with' to describe the rape and sexual abuse of underage people. Anyone under the age of 18 cannot legally consent in Ireland.

> Vulnerable girl (15) raped and exploited ~~had sex~~ by ~~with~~ men in hotels ~~for drugs and alcohol~~

Example from The Irish Independent. This headline was never corrected.

#FIXEDITIRELAND
#LANGUAGEMATTERS

Victim blaming.

Victim blaming happens when a victim is held to be partially or fully at fault for what happened to them. Reference is often made to the victim being drunk or on drugs. It is NEVER the victim's fault.

The media often use phrases like 'after she' when victim blaming. For example: 'Man kills wife after she has affair'.

> The Irish Times @IrishTimes
> Fifteen-year-old raped by ~~reported to have been 'coked out of it' while spending night at Dublin hotel with~~ older men

Example from The Irish Times. Following complaints on social media, this article was retracted.

#FIXEDITIRELAND
#LANGUAGEMATTERS

Using 'child porn' instead of 'imagery of child sexual abuse'.

Although the legislation uses 'child pornography', the term 'imagery of child sexual abuse' should be used instead. The word 'porn' suggests that the child was a consenting participant which is just not possible. It is clearly child sexual abuse.

There are many examples of the media not using the correct legal term when describing an incident. For example, the term 'hit-and-run' is not the legal definition but is often used by the media to describe road traffic incidents.

> Man caught with 86 images of ~~child~~ child sexual abuse ~~porn and video images~~ on iPhone

Example from The Donegal Daily.

#FIXEDITIRELAND
#LANGUAGEMATTERS

Sympathising with the perpertrator.

Sometimes, the media will sympathise with the perpertrator. They might make reference to his 'bright future' or 'good character'.

A recent example referred to the perpertrator 'sobbing' in court. This tried to evoke sympathy for the perpertrator and entirely excluded the victim. In these situations, the perpertrator deserves no sympathy.

> Cork man ~~sobs as he is~~ found guilty of raping teen as she slept

Example from the Irish Examiner. Following complaints on social media, this headline was changed.

#FIXEDITIRELAND
#LANGUAGEMATTERS

Nótaí

Gníomhaíocht #FixedIt

#FixedIt

Re write the headline to eliminate any victim-blaming language

"WOMAN WHO 'GRABBED GARDA'S CROTCH' AFTER SHE WAS ARRESTED FOR DRINK DRIVING FINE"

WHO IS BEING BLAMED?

WHAT WORDS/PHRASES INDICATE BLAME?

RE WRITE THE HEADLINE:

"'BRILLIANT ACADEMIC' JAILED FOR MORE THAN FIVE YEARS FOR RAPE"

WHO IS BEING BLAMED?

WHAT WORDS/PHRASES INDICATE BLAME?

RE WRITE THE HEADLINE:

Anailísiú ar an gCeacht

Machnamh: An modh CALC	Léiriú foghlama: Príomhthasc	Léiriú foghlama: #FixedIt
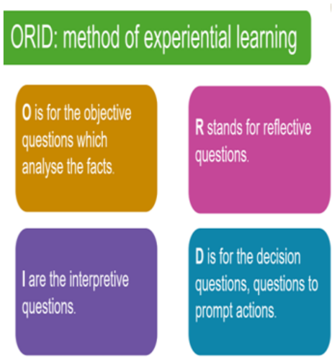		
An mbainfá úsáid as an bhfíseán seo le scoláirí, cén fáth nó cén fáth nach mbainfeadh? Cad iad na buntáistí/míbhuntáistí ann, b'fhéidir?	An ndéanfá an príomhthasc sin le scoláirí, cén nó cén fáth nach ndéanfadh? Cad iad na buntáistí/míbhuntáistí ann, b'fhéidir?	An ndéanfá an ghníomhaíocht sin le scoláirí, cén nó cén fáth nach ndéanfadh? Cad iad na buntáistí/míbhuntáistí ann, b'fhéidir?

Uirlisí úsáide OSPS/OCG

An tSraith Shóisearach

An tSraith Shinsearach

Na chéad chéimeanna eile

Oide
Tacú leis an bhFoghlaim Ghairmiúil i measc Ceannairí Scoile agus Múinteoirí
Supporting the Professional Learning of School Leaders and Teachers